

Rankes samlede værker

Bogen

Leopold von Ranke's sämtliche Werke: 54 Bd. (indbundet i 38 enkeltbind). 1867-90.

Dette bindstærke værk udgør de samlede arbejder af **den moderne historievidenskabs fader**: Tysskeren **Leopold von Ranke** (1795-1886). Som det ses var skriftserien under udgivelse i nøjagtig 23 år og således først tilendebragt fire år efter forfatterens død. De mange bind fylder så meget, at de i dag må søges flere forskellige steder rundt om på reolerne i skolens bibliotek!

Udgivelsen påbegyndtes 1867, d.v.s. tre år efter krigen 1864, hvor skolen gik fra dansk til tysk statsgymnasium. Går vi på opdagelse i skolens årsskrifter lige akkurat i denne periode, ser vi, at **Rankes** samlede værker tilgik skolen løbende, d.v.s. samtidig med udgivelsen, år for år. Dette skal holdes op imod, at lignende mammutudgaver også indlemmedes i skolens bibliotek på samme tid. Hvorfor? Fordi biblioteket skulle **spækkes med værker af førende tyske videnskabsmænd**, så ikke bare skolens, men hele lokalområdets forankring i tysk kultur blev cementeret!

Med andre ord: **Nationale hensyn** lå efter alt at dømme bag den betragtelige udskrivning, værket repræsenterede. Det ses også af, at den ædle giver iflg. årsskrifterne var selveste den tyske generalfeltmarskal, **Freiherr von Manteuffel** – kendt bl.a. fra erobringen af byen Metz under den fransk-tyske krig 1870. Han drev sikkert en fond, der finansierede lignende investeringer i tysk ånd og kultur rundt om i rigets yderkanter.

For tag endelig ikke fejl: På det tidspunkt var skolen **det nordligste gymnasium** i det rige, **Bismarck** etablerede i 1871!

Forfatteren

Der er skrevet tykke bøger ikke bare af, men også om værkets forfatter: **Leopold von Ranke**. Han voksede op i en protestantisk embedsmandsfamilie og fik en klassisk uddannelse i både græsk og latin – noget, der senere hjalp

ham i studiet af gamle kilder. Og netop dét var noget aldeles afgørende: **Rankes** mål var at finde ud af, hvad der rent faktisk var sket i fortiden. Motivet var: *Ad fontes!* Tilbage til de originale kilder!

Som 23-årig blev han gymnasielærer i Frankfurt an der Oder. I 1824 udgav han sit første skrift, begyndelsen på et banebrydende forfatterskab, kendetegnet ved to ting: **Dybdegående kildearbejde**, især med diplomatiske arkivdokumenter, og en stræben efter **objektivitet**.

Ranke fokuserede på **europæisk politisk historie i 1500-1700-tallet** og blev især kendt for sine psykologiske portrætter og sit blik for idéernes betydning. I 47 år underviste han som professor i Berlin og uddannede stribevis af berømte europæiske historikere, også fra Danmark. Trods tiltagende blindhed begyndte han som 85-årig på en verdenshistorie, som han nåede at færdiggøre de første ni bind af.

Ved sin død i 1886 efterlod han sig et forfatterskab på 54 bind - dem, skolen har stående et eksemplar af i originaludgave. Hans eget bibliotek med 17.000 bøger blev senere overdraget til universitetet i byen Syracuse i staten New York i USA.

Baggrunden

Der er det mærkelige ved ordet "historie", at det kan betyde tre forskellige ting, der alle begynder med "f": **Fag, fortælling og fortid**. Dels er "historie" navnet på et **fag** i skolen og på universitetet. Dels kan "historie" være en **fortælling**. Og dels er "historie" den **fortid**, der er gået forud for vores egen tid, og som vi på en eller anden måde kan rekonstruere ud fra kilder og alskens efterladenskaber: skriftlige, mundtlige, ting, bygninger, dagligdags genstande – *you name it*.

Lige akkurat den sidste betydning – historien som fortid – var det, **Ranke** stillede skarpt på. Han havde den ambition at beskrive fortiden så knivskarpt og **objektivt**, som de mange kilder nu engang tillod. Med andre ord: *Wie es eigentlich gewesen* – sådan som det faktisk har været! Den slags krævede endeløse studier i gamle, støvede arkiver. Og ikke mindst: Videnskabelig redelighed og objektivitet.

Spørgsmålet er selvfølgelig, om den slags også stemte med virkelighedens verden? Alene valget af synsvinkel er altid udtryk for en holdning: **Ranke** valgte den **politiske** historie, altså noget med krige og konger. Men hvad så med såkaldt "almindelige menneskers" historie, deres dagligliv o.s.v.? Skal det ikke også med?

Og hvad med selve formidlingen, fremstillingsformen? Skal "historie" ikke også være noget, der **taler til nutiden** - altså det, vi forstår ved en god "fortælling"? For hvem orker at læse 54 bind med krøllede bogstaver fra 1800-hvidkål??

Men uanset hvad: **Rankes** ambition om videnskabelig redelighed blev en **standard**, der har præget faget lige siden.